บทที่ 1

บทนำ

โรคจิตเภท (schizophrenia) [1] เป็นโรคทางจิตเวชที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย แต่ยังมีผู้คนจำนวนไม่น้อยที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับโรคนี้ผิดพลาด โรคจิตเภทนั้นเกิดจากหลากหลายสาเหตุ โดยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ปัจจัยทางด้านพัฒนาการของระบบประสาท หรือปัจจัยทางเคมีในระบบประสาท ที่เกิดขึ้นภายหลัง และอาจเกิดขึ้นได้จากการถูกกระทบกระเทือนทางสมอง หรือด้วยความผิดปกติต่างๆ ที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อความผิดปกติทางระบบประสาท ที่ส่งผลให้กลายเป็นโรคจิตเภทในที่สุด

ในอดีตโรคจิตเภทเคยเป็นโรคที่ไม่มีใครให้ความสนใจ จนเมื่อเกิดเหตุการณ์หลายอย่างที่ทำให้ผู้คนในสังคมต้องตระหนักถึงความสำคัญของโรคจิตเภท ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2548 ที่ได้เกิดคดีหญิงคนหนึ่งเข้าไปทำร้ายร่างกายเด็กนักเรียนจนบาดเจ็บสาหัสและหลบหนีไปจนกระทั่งถูกจับได้ในที่สุด [2] หรือเหตุการณ์ที่นายแพทย์คนหนึ่งถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลศรีธัญญาเพราะป่วยเป็นโรคจิตเภทในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 เหตุการณ์เหล่านี้ได้ทำให้มีความตื่นตัวในเรื่องของความผิดปกติทางจิตมากขึ้น ส่วนใหญ่จะเข้าใจสับสนว่าหากกล่าวถึงความผิดปกติทางจิตจะต้องแสดงออกในลักษณะของอาการวิกลจริต (psychotic disorder) [3] ซึ่งจะต้องมีการแสดงอาการอย่างชัดแจ้ง แต่ในขณะเดียวกันโรคจิตเภทนั้นหลายครั้งที่ผู้ป่วยไม่ได้แสดงอาการออกมาอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ที่อยู่แวดล้อมผู้ป่วยไม่ทราบว่าผู้ป่วยได้ป่วยเป็นโรคจิตเภท และปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างไม่เหมาะสม ทำให้อาการของผู้ป่วยเลวลง

ถึงแม้ว่าจะมีผู้ป่วยโรคจิตเภทอยู่มากในปัจจุบัน แต่มีผู้ป่วยโรคจิตเภทเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่กระทำความผิดขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรศึกษาว่าอาการใดที่เป็นปัจจัยทำให้เกิดการกระทำความผิดนั้น และในผู้ป่วยโรคจิตเภทที่กระทำความผิด มีอาการหรือปัจจัยใดที่แตกต่างจากผู้ป่วยโรคจิตเภทที่ไม่ได้กระทำความผิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.1 ประวัติความเป็นมา/เหตุปัจจัย

ผู้ศึกษามุ่งเน้นที่จะศึกษาเกี่ยวกับความเสี่ยงในการกระทำผิดของผู้ป่วยจิตเภท ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นส่วนกระตุ้นหรือทำให้เกิดความเสี่ยงในการกระทำความผิดของผู้ป่วยจิตเภท และเมื่อรู้ถึงปัจจัยเสี่ยงแล้ว ก็จะสามารถทำนายความเสี่ยงและอาการที่จะเกิดตามมา ซึ่งจะทำให้ผู้ใกล้ชิดหรือผู้รักษาผู้ป่วยโรคจิตเภทสามารถระวังรักษา และลดความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการกระทำความผิดของผู้ป่วย หรือใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการเลือกใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยของศาลตามมาตรา 48 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน หากพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาที่มีความผิดปกติทางจิตตามมาตรา 65 วรรคแรกในประมวลกฎหมายอาญา [4] ก็ไม่อาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 48 มาใช้บังคับได้ เพราะกรณีที่เป็นปัญหานี้ เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาทำให้คดีไม่เข้าสู่การพิจารณาของศาล และศาลก็ไม่อาจมีคำสั่งให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 48 ได้เช่นกัน [5]

ดังนั้น เมื่อพนักงานอัยการได้ปล่อยตัวผู้กระทำความผิด ไปโดยที่ไม่ได้มีมาตรการควบคุมหรือดูแลผู้กระทำความผิดให้ไปอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสม บุคคลดังกล่าวก็อาจกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก การศึกษานี้จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อให้ศาลสามารถมีคำสั่งใช้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีกครั้ง

การศึกษานี้จะใช้การตรวจกรอง (screening test) เพื่อศึกษาความชุกและความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดในผู้ป่วยโรคจิตเภท และใช้สถิติในการคำนวณหาปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดการกระทำความผิด ซึ่งผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ เพื่อให้ศาลสามารถมีคำสั่งใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีกครั้ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง หรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำความผิดในผู้ป่วยโรคจิตเภท เพื่อหาความเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการกระทำความผิดของผู้ป่วยโรคจิตเภท

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.3 ขอบเขตงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในขอบเขตดังต่อไปนี้

1.3.1 เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (cross sectional) แบบ clinical based study

1.3.2 เป็นการศึกษาความชุกของการกระทำความผิดในผู้ป่วยโรคจิตเภทซึ่งได้รับการรักษาแบบผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช (โรงพยาบาลสวนปรุง) จำนวน 73 คน

1.3.3 การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 – เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2557

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

เมื่อสอบถามข้อมูลจากผู้ป่วยได้ทั้งหมดแล้ว จะสามารถคำนวณเพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำความผิดของผู้ป่วยโรคจิตเภทได้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1.5.1 ทราบถึงลักษณะทั่วไปของผู้ป่วยโรคจิตเภท ลักษณะอาการ ชนิดของโรค การรักษาโรค

1.5.2 ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้เกิดการกระทำความผิดของผู้ป่วยโรคจิตเภท

1.5.3 สามารถประเมินความเสี่ยงของการการกระทำความผิดของผู้ป่วยจิตเภท

1.5.4 สามารถประยุกต์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแบบทดสอบหรือแบบประเมินในทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดของผู้ป่วยโรคจิตเภทต่อไป

1.5.5 ใช้เป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินคดี หรือเป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาหลักเกณฑ์ในการตัดสินของศาล ที่จะใช้ประโยชน์ต่อผู้ป่วยโรคจิตเภทที่เป็นผู้ต้องหาในคดี

1.5.6 เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาหลักเกณฑ์การประเมินอาการ หรือความเสี่ยงในการกระทำความผิดของผู้ป่วย เพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาคดี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

1.6 ข้อจำกัดในงานวิจัย

1.6.1 งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดด้านเอกสารในการค้นคว้า เนื่องจากพบว่าในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ผู้ป่วยโรคจิตเภทกระทำความผิดหรือมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงนั้น ยังไม่มีผู้สนใจเรื่องนี้โดยตรง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยเอกสารในการสืบค้นที่ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

1.6.2 งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดด้านผู้เข้าร่วมงานวิจัย เนื่องจากผู้เข้าร่วมคือผู้ป่วยที่เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลสวนปรุง การที่จะสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคจิตเภทนั้นจำเป็นที่จะต้องรอให้ผู้ป่วยมีสติสัมปชัญญะเพียงพอที่จะตอบคำถามเสียก่อน หากผู้ป่วยยังคงมีอาการของโรครุนแรง หรือได้รับการรักษาด้วยไฟฟ้า [6] จะทำให้ผู้ป่วยสูญเสียความทรงจำระยะสั้นไป ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถสอบถามข้อมูลจากผู้ป่วยได้ หรือผู้ป่วยอาจจะออกจากโรงพยาบาลไปเสียก่อนที่จะได้เก็บข้อมูล รวมทั้งการที่ผู้ป่วยไม่ยินยอมให้ความข้อมูลด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved